

kunne have Billighedskrav paa Erstatning; saa vilde der være en saa stor Mængde Erstatning at afgive; at Landet ikke vilde kunne overkomme det, og Beviserne derfor vilde blive saa vanskelige at føre, at man, hvordan de end bleve førte, ikke vilde kunne afsøise dem, thi Beviserne for dette Andragende ere paa ingen Maade førte tilstrækkeligt. Man siger, at denne Mand har anlagt et Teglværk. Han er nemlig Skolelærer, og det er altsaa egentlig udenfor hans egentlige Virksomhed, naar han har anlagt et Teglværk; men det maa være hans Sag. (O. Winther: Ja.) Ja! men tillad mig at bemærke, at han har anlagt et Teglværk, og håndbessvits ere de ffendtlige Linier blevene opstillede mellem ham og hans Teglværk. Nu kan en Skolelærer ikke have anlagt et Teglværk og tænkt paa at drive det ved sin personlige Nærværelse og Virksomhed. Han maa nødvendigvis have tænkt sig, at dette Teglværk kunde drives, om han end selv slet ikke kom til det, eller kun kom der meget ffeldent, høist hver Søndag, efterat han havde fuldbyrdet sin Tjeneste i Kirken. Det maa han have tænkt paa, det ligger i hans Stillings Natur. Der maa altsaa have været en Mulighed for, at dette Teglværk indenfor Linierne kunde have været drevet, naar det havde været anlagt paa den rigtige Maade i Forhold til hans Stilling, hvad enten de ffendtlige Linier stode mellem ham eller ikke. Men lader os endog forudsætte, at det ikke var Tilfældet, troer saa det ærede Thing, at enhver Teglværker, som i Eggen af Aarhus eller i andre Egne af Landet, f. Ex. ved Flensborg eller Flensborg Fjord, i den Tid, hvor Krigen stod paa, ikke havde faaet saamange Teglværker som sædvanligt og derved altsaa havde lidt et Tab i sin Forretning, skulde have Ret til Erstatning? Om nu dette Tab er af et saadant Omfang i Forhold til den Paagældendes Formuesomstændigheder, at det bringer ham i en pecuniær Forlegenhed og paadrager ham en Gjæld, som bringer ham til at have Forretningen, og derefter at likvidere det ved andre Midler, eller om hans Formue er saa stor, at han kan bære Tabet uden at ruineres, er Sagen i sig selv den samme. Der foreligger her aldeles intet Bil-

lighedshensyn, som hænger sammen med Krigsskadeserstatning. Det bliver et Billighedshensyn, der hænger sammen med hans personlige Stilling. Det er en Mand, som er kommen i daarlige pecuniære Omstændigheder og Trang; men, skulde enhver Mand, som uden sin egen directe Skyld kommer i uheldige pecuniære Omstændigheder og Trang, da have Krav paa Understøttelse af Staten? (Flere Stemmer: Nei.) Ja, saa kan den her omhandlede Mand heller ikke have det; thi som Krigsskadeserstatning kan han ikke faae det. Der kan ikke i dette Tilfælde gives Noget; thi det er ubetvivligt, at disse to Ting, nemlig Mandens Tab og Krigen, staae i umiddelbar Forbindelse med hinanden, og han kan ikke faae det som en Mand, der savner Pengemidler i sin daglige Bedrift; thi saa vilde der indstille sig en saa stor Mængde Mennesker, at Staten ikke kunde indlade sig paa at hjælpe dem. Man vil see, at det Tilfælde, som her foreligger, er af en ganske eiendommelig Art, og at det beroer paa en Misforstaaelse fra Vedkommendes Side, at denne Sag er fremkommen her. Man kan tilgive en Mand, der selv føler Trangen, at han kommer til at synes: Saaledes hænger det sammen; Tabet er opstaaet for mig derved, at Tjenden har staaet imellem dig og dit Teglværkeri, derved er du kommen ind i denne vanskelige Stilling, — istedetfor at han burde sige til sig selv: Det er, fordi du som Skolelærer har indladt dig paa at være Teglværkeri, og det endda i en vis Afstand fra dit Opholdssted; det er derfor, at Tabet har rammet dig. Jeg bebrejder ham ingenlunde, at han som Skolelærer har været Teglværkeri; men jeg bebrejder ham, at han, efterat han er bleven Teglværkeri, ikke veed at bære de Følger, som komme deraf. Han træder ikke op her i nogen anden Skikkelse end som den Mand, der har forsøgt sine Kræfter i et Teglværkeri, der, ligesom mange andre Teglværkerier, under Krigsbegivenhederne har lidt betydelige Tab; men en Mand, der er i en saadan Stilling, kan ikke komme her og kræve Skadeserstatning.

Ordføreren: Den ærede Rigsdagmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning) har vist ikke lagt note Mærke til, at jeg